

ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. **ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು** ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಕುಟುಂಬ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರೊಂದಿಗೆ **ಯಜ್ಞ ಅಧ್ಯಯನಂ ದಾನಮಿತಿ** - ಭಗವದಾರಾಧನೆ, ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಋಣ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರ್ಹರಿಗೆ ದಾನ - ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಸ್ಸುಹಭಾವದಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದಾಗ ಏಕಾಂತವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಂತಕ್ಕೆ **ವಾನಪ್ರಸ್ಥ** ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತು. **ತಪ ಏವ** - ವಾನಪ್ರಸ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ತಪಸ್ಸನ್ನು ವಿಧಿಸಿದೆ. ಉಪಾಸನೆ, ಧ್ಯಾನ, ಮನನ, ಸರಳ ಜೀವನ - ಇವೇ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ತೀವ್ರ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಿಕಸನಹೊಂದುವ ಪರಿ ಪಕ್ಷ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಂನ್ಯಾಸ. **ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಸ್ಥೋ ಅಮೃತತ್ವಮೇತಿ** - ಈಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮವು ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಬಲ್ಲ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ : ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮದ ಬಾಹ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಈ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸಿದರೂ, ಆಂತರಿಕ ಆಶಯ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ಮೊದಲ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಯೌವನದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಯಾರಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತವನ್ನಾಗಿಯೂ ಪರಿಶುದ್ಧವನ್ನಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಗವಂತನಿತ್ಯ ಓಜಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಲುವಾಡದೆ, ಗಾಢ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿಯುಕ್ತ, ಶಿಸ್ತಿನ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಯುಕ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾದ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಇದೇ **ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದ** ತಿರುಳು. ಇಂದು ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ಮೌಲ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ಮನಸ್ಸು ದೇಹಗಳು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತವೆ; ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಮೀರಲು ಅಶಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ; ಬಾಳಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮುನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಶಿಸ್ತಿನ ಬಾಳು, ವಿದ್ಯೆಯ ಗಳಿಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ.

ಪ್ರಬುದ್ಧತೆ ಎಂದರೆ, ಘನತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಚಿಂತಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ನೀವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುವುದೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು.

- ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಯುಲ್ಮನ್
(Samuel Ullman)

ಇವನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ **ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವೆಂಬುದು** ಕೇವಲ ಭೋಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಸಕ್ತ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಲು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜಂಜಾಟ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಣೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು, ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಮೆರೆಯುವ ಹಂತ ಇದು. ಮುಂದಿನ ಹಂತವಾದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಘಟ್ಟ ಇದು. ಮುಂದಿನ ಹಂತವಾದ **ವಾನಪ್ರಸ್ಥವು** ಸಾವಿನ ಆಚೆಗಿನ ಉಜ್ವಲ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಘಟ್ಟ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಯಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರವಾಗಬೇಕಾದ ಅವಧಿ ಇದು. ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆ, ಗಾಢವಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೋ, ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಾಭ್ಯಾಸ - ಇವೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಂತವನ್ನು ಮಾನವನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಕಸನವೆಂಬ ಸುಮನೋಹರ ಪುಷ್ಪದ ಮೊಗ್ಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೆನ್ನಬಹುದು. ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಾಗ, ನೈಜ ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂಬ ಆ ಸುಮಧುರ ಪುಷ್ಪ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಅರಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ ಜೀವಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಅಪ್ಪಟ ಚಿನ್ನದಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭಗವದ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಐಕ್ಯಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ 'ಆಶ್ರಮಧರ್ಮ'ದ ಸುಂದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜೀವಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನೆಡೆಗೆ ವಿಲೀನ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮದ ಹಂತಗಳು ಮುಕ್ತಿಸೋಪಾನಗಳು; ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಆಂತರ್ಯದ ಆಶಯವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕ್ರಮೇಣ ಹಂತಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗುತ್ತ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ಈಗ ಎಷ್ಟು? ಈಗ ನಾವು ಯಾವ ಆಶ್ರಮಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ? ಅದರಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನು? ಮುಂದಿನ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆ ಏನು? -ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಕುರುಹಲ್ಲವೇ? ದಯವಿಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿನೋಡಿ.

ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ಈಗ ಎಷ್ಟು? ಈಗ ನಾವು ಯಾವ ಆಶ್ರಮಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ? ಅದರಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನು? ಮುಂದಿನ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆ ಏನು? -ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಕುರುಹಲ್ಲವೇ? ದಯವಿಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿನೋಡಿ.

ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ಈಗ ಎಷ್ಟು? ಈಗ ನಾವು ಯಾವ ಆಶ್ರಮಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ? ಅದರಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನು? ಮುಂದಿನ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆ ಏನು? -ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಕುರುಹಲ್ಲವೇ? ದಯವಿಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿನೋಡಿ.